Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Laatija(t)
Ahonen, Esa

Sosiaali- ja terveysministeriö,
Kirjaamo, PL 33,
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@stm.fi

Asia: **Lausunto ensihoitopalvelun uudistuksista**

Viite: **Lausuntopyyntö 30.3.2017**

1) Asetusluonnos ensihoitopalveluista (STM094:00/2016)
2) Terveydenhuoltolain muutosesitys (STM032:00/2017)

1) Asetusluonnos ensihoitopalvelusta STM094:00/2016

Ensihoitoa koskeva asetusluonnos on osittain keskeneräinen ja ennen asetuksen voimaan saattamista sitä tulisi seuraavilta osin vielä täydentää.

Asetusluonnoksen 3 §:ssa erityisvastuualueen ensihoitokeskuksen tehtäväksi esitetään sairaanhoitopiirien alueellisten erityispiirteiden ... kuten maantieteellisten olosuhteiden huomioiminen ja yhteen sovittaminen.
Näkemyksemme mukaan toiminnan ja olosuhteiden yhteen sovittaminen tulisi tehdä yhteistyössä alueen sairaanhoitopiirien kanssa. Perusteluna tälle on se, että saatujen kokemusten mukaan yliopistosairaalan ensihoitokeskuksella yksistään ei ole riittäviä edellytyksiä eikä valmiuksia vastata laajasta maantieteellisestä kokonaisuudesta varsinkaan Pohjois-Suomen alueella, joka kattaa noin 50 % valtakunnan pinta-alasta viiden sairaanhoitopiirin alueella.

Asetusluonnoksen 4§ mukaan ensihoidon palvelutasopäätösten tavoiteajat tultaisiin jatkossa määrittelemään erityisvastuualueittain, mikä tulisi alentamaan ensihoitopalvelun saatavuutta harvaan asutuilla alueilla.

Asetuksen 5 § perusteella asutun maaseudun ulkopuolisilla alueilla tavoiteaikojen poistaminen tulisi alentamaan ensihoitopalvelun saatavuutta kantaväestön lisäksi myös loma-asutuksen ja erämatkailun alueilla. Asetus tulisi saattamaan väestön eri osat perustuslaillisesti eriarvoiseen asemaan, mikäli palvelua asetuksen perusteella ei edes pyritä järjestämään kohtuullisessa ajassa.

Asetusluonnoksen 8 § kohdassa 3 b) hoitotason ensihoidon yksikköön työpariksi esitetty pelastajatutkinnon tai sitä vastaavan aikaisemman tutkinnon suorittanut henkilö tulisi poistaa esityksestä, koska osaamistasovaatimus ei täytä hoitotason ambulanssissa vaadittavaa ammattistandardia. Jos asetus toteutuu esityksen mukaisena, potilasturvallisuus vaarantuu ainakin pitkien etäisyyksien alueilla.

3 b) Ensihoitopäällikkö Jukka Angermanin kommentti: *hoitotason yksikössä ei pelastajan tutkintoa voi hyväksyä. Hoitotason tehtävät ovat pitkälle vietyjä*

lääketieteellisiä toimenpiteitä ja vaativia lääkityksiä, jolloin maallikon toiminta työparina on erittäin kyseenalaista. Ensihoitaja jää päätöstilanteissa täysin yksin, eikä tukea hoidon tarpeen arviointeihin tai päätöksen tekoon ole saatavissa. Hoidon tarpeen arviointiin on tulossa enenevässä määrin vierianalytiikka, jolloin maallikon tekemät tutkimukset tai toimenpiteet eivät tule kysymykseen. Hoitotason yksikössä tulee molempien olla terveydenhuoltoalan koulutuksella (sairaanhoitaja/ensihoitaja ja vähintään ensihoitoon suuntautunut lähihoitaja)

Asetusluonnoksen 9 § johtamisjärjestelmää koskeva teksti on suhteessa taustamuistioon ristiriitainen ja 9 § loppuosa tulisi kirjoittaa uudelleen. Asetusluonnoksessa esitetään, että ensihoidon kenttäjohtajat olisivat ensihoitopalvelusta vastaavan lääkärin ja erityisvastuualueen päivystävän ensihoitolääkärin alaisuudessa, vaikka taustamuistiossa todetaan olevan perusteltua, että ... *sairaanhoitopiiri itse johtaa palveluntuottajista ja palvelun järjestämistavoista riippumatonta kenttäjohtamisjärjestelmäänsä ja kenttäjohtajat ovat palvelussuhteessa sairaanhoitopiiriin.*
Ehdotamme asetustekstiä muotoiltavaksi esim siten, että ensihoidon kenttäjohtajat toimivat ensihoitopalvelusta vastaavan lääkärin ja erityisvastuualueen päivystävän ensihoitolääkärin *ohjauksessa tilanteen edellyttämällä tavalla.*

2) Terveydenhuoltolain muutosesitys (STM032:00/2017)

Lakimuutoksen 40 § kohtaan 7) Osallistuminen alueellisten varautumis- ja valmiussuunnitelmien laatimiseen tulisi lisätä yleisötapahtumien ensiapuvalmiuden hyväksyminen yhdessä poliisin ja/tai pelastustoimen kanssa. Ensihoitopalvelulla ei ole nykyisin minkäänlaista mahdollisuutta lain puitteissa puuttua huonosti valmisteltuihin yleisötapahtumiin ja siten ennalta ehkäistä osaltaan ensihoitopalvelua kuormittavaa toimintaa.

Lakiesityksen 73 § Kiireetön ambulanssipalvelu ja potilaiden siirtokuljetukset tulisi voida jättää itsehallinnollisen maakunnan alueellaan päätettäväksi, mikäli palvelu on toimintojen integraation ja kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaista. Perusteluna tälle on se, että kiireettömien ambulanssipalveluiden kilpailutuspakko ja ulkoistaminen tulee nostamaan kustannuksia varsinkin harvaan asutuilla alueilla, joilla toiminnallisen kokonaisuuden integraatio on pitkien kuljetusmatkojen takia perusteltua. Maakunnan tulisi itse voida päättää kilpailuttaako se toiminnan vai tekeekö palvelun osana omaa toimintaansa.

Kunnioittavasti

Kajaanissa 17.5.2017

Maire Ahopelto
kuntayhtymän johtaja
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon ky

Esa Ahonen
hallintoylilääkäri
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon ky